Taksa plaćena u gotovu

OBITELJ

BROJ 43 24. LISTOPADA 1937.

O B I T E L J

ILUSTROVANI TJEDNIK ZA HRVATSKU PORODICU

GODINA IX. U ZAGREBU 24. LISTOPADA 1937. BROJ 43.

HRVATSKI SOCIJALNI TJEDAN O OBITELJI

Napisao Dr Juraj Šćetinec

Socijalno pitanje stoji danas u središtu općeg zanimanja. Njime se bave naučenjaci teoretici: sociolozi, ekonomiste, pravnici, filozofi i teolozi. Njime se bave i praktičari: socijalni organizatori, političari i državnici. Njime se bave literati, te je socijalno pitanje danas i te kako kao predmet obrađivanja ušlo u lijepu knjigu.

Međutim to socijalno pitanje promatraju teoretici s različitih naučnih, naročito filozofskih gledišta. Književnici ga obrađuju s različitim osjećajima, a praktičari ga rješavaju s različitim tendencijama. Između tih smjerova izgradila su se naročito tri smjera: socijalistički (komunistički), liberalni i kršćansko socijalni.

Teoretici kršćansko-socijalnog smjera, koji su vođeni kod rješavanja socijalnog pitanja načelima kršćanskoga morala, bave se izučavanjem socijalnog pitanja i traženjem podesnih mjera socijalne reforme već duže od jednoga vijeka. Ta su nastojanja teoretika kršćanskoga socijalnog smjera dala poticaj i za razvijanje praktične socijalne organizacije radi ostvarenja obnove društva.

Da se pak pojedini problemi socijalnoga pitanja prouče sa što većom sigurnošću i autoritetom i razmotre sa sviju strana, sintetično i u cjelini, javila se misao da se skupe sociolozi, ekonomiste, pravnici, filozofi i teolozi, te praktični socijalni radnici zajedno na javna zborovanja.

Ta je misao ostvarena najprije u Francuskoj, gdje se g. 1904. u Lyonu održalo prvo ovakvo zborovanje o socijalnom pitanju kroz tjedan dana, pa je ta ustanova dobila ime Socijalni tjedan. Od onda pa do danas, izuzevši godine svjetskoga rata, održavalo se u Francuskoj svake godine zborovanje Socijalnog tjedna, na kome se svagda obradilo po jedno važno pitanje društvenoga života.

DR JURAJ ŠĆETINEC, profesor Ekonomsko-komercijalne visoke škole, predsjednik je Hrvatskog Socijalnog Tjedna od 25.–31. X. o. g. u Zagrebu

Socijalni tjedni u Francuskoj imali su vrlo velik naučni uspjeh oblikujući obilnu literaturu izgrađenu na jedinstvenoj osnovi, a po tome su imali i veoma veliko značenje za praktičan socijalni rad.

Za primjerom Francuske povele su se i druge zemlje i danas ima već u petnaest zemalja uređena institucija Socijalnoga tjedna, pa i mi Hrvati imademo svoj Socijalni tjedan.

Od 25. do 31. listopada o. g. drži se u Zagrebu zasjedanje Hrvatskoga socijalnog tjedna, a predmet mu je pitanje obitelji.

Obitelj, kao osnovna društvena stanica, temelj je naroda i cijeloga ljudskoga društva. Ako se taj temelj uzdrma, slijedit će katastrofa i naroda i društva. Zato je potrebno, da se upozna temeljito i svestrano socijalna ekonomska, moralna i kulturno-odgojna važnost obitelji u narodnom životu; nadalje da se upoznaju različite pogibelji, kojima je izvrgnut stabilitet i sklad obitelji od krivih nauka i različitih faktora savremenoga javnog i privatnog života, i konačno da se utvrde moralni, socijalni, ekonomski i kulturno odgojni uslovi za održanje zdrave i jake obitelji.

U tom radu Hrvatskoga socijalnog tjedna oko proučavanja i rješavanja ovoga važnog pitanja, sudjelovat će naši crkveni dostojanstvenici i naši najspremniji stručnjaci: sociolozi, ekonomisti, pravnici, filozofi i teolozi. (Na posebnom mjestu donosimo cio program tema i govornika). Svi ovi žele, da se prouče i raščiste sva važna pitanja savremene obitelji, te da dadnu pobudu za rad oko podizanja i jačanja zdrave, ćudoredne i skladne kršćanske obitelji u hrvatskom narodu.

Na taj rad pozvan je svaki rodoljubni Hrvat!

Zagreb i bliža okolica moći će osobno prisustvovati, a naš će list donijeti izvještaje s toga važnog Socijalnog tjedna za one, koji ne će moći sudjelovati. Naš časopis, kome je ime »Obitelj«, naročito se zanima i veseli sadanjem zasjedanju Hrvatskoga socijalnog tjedna, jer je sve posvećeno najvažnijem pitanju društvenog života — obitelji.

HRVATSKI SOCIJALNI TJEDAN

U ZAGREBU OD 25. DO 31. LISTOPADA 1937.

POKROVITELJ ZAGREBAČKI NADBISKUP PREUZVIŠENI GOSPODIN

DR ANTUN BAUER

Kao najvažnije pitanje društvenoga života na ovom će se Socijalnom tjednu proučavati pitanja obitelji. — Rad oko podizanja i jačanja zdrave, ćudoredne i skladne obitelji u našem hrvatskom narodu, posao je, na koji je zvan svaki rodoljubni Hrvat.

OTVORENJE SOCIJALNOGA TJEDNA

25. X. u 4½ s. u crkvi sv. Katarine »Zaziv Duha Svetoga i alokucija
u 5½ s. u bivšoj Hrvatskoj sabornici pozdravi i uvodno predavanje predsjednika Dr. J. Šćetinec, prof. Ekonom. komercijalne škole: »Obitelj i društvo«.

TRI ALOKUCIJE

25. X. u 4½ s. u crkvi sv. Katarine govori Msgr. dr A. Stepinac, zagrebački nadbiskup-koadjutor: »Moralno značenje obitelji«
27. X. u 7 s. predvečer u franjevačkoj crkvi na Kaptolu govori Msgr. Pušić, biskup hvarski: »Nerazrješivost braka«
30. X. u 7 s. predvečer u isusovačkoj crkvi Msgr. dr. D. Njaradi, vladika križevački, govori: »Kušnje i pobjede u obitelji«

DVANAEST PREDAVANJA u Jeronimskoj dvorani (Trg Kralja Tomislava 21)

26. X. u 4 s. dr A. Gahs, sveuč. profesor: »Povijesni razvoj obitelji«
u 5 s. dr A. Živković, sveuč. profesor: »Obitelj i Kršćanstvo«
u 6 s. dr I Schreckeis, liječnik: »Obitelj i Potomstvo«
27. X. u 4 s. dr E. Lovrić, sveuč. prof. i rektor: »Brak u savremenom zakonodavstvu«
5 s. dr M. Ivšić, profesor Ekonom. komercijalne visoke škole: »Obiteljska baština«
28. X. u 4 s. dr E. Sladović, profesor Ekonom. komercijalne visoke škole: »Obitelj i država«
u 5 s. O. S. Poglajen, D. I. »Komunizam prema obitelji«
29. X. u 4 s. L. Perinić, predsjednik O. H. K. Muževa: »Obitelj i škola«
u 5 s. dr. K. Bošković, dominikanac: »Odgojna uloga obitelji«
u 6 s. dr P. Perović, franjevac: »Obitelj i društva Kat. akcije«
30. X. u 4 s. Sofija Brajša, predsjednica O. H. K. Žena: »Vjerska i odgojna uloga žene«
u 5 s. dr Marijana Kralj, profesorica: »Socijalna uloga žene u obitelji«

ČETIRI KONFERENCIJE I ANKETE u Jeronimskoj dvorani (Trg Kr. Tomislava 21)

27. X. u 9 s. pr. p. Obitelj prema staležima i zvanjima — Građanska, radnička i seljačka obitelj (dr V. Deželić, R. Petek i P. Matijević)
28. X. u 9 s. pr. p. Obitelj i zdravlje — Stan, hrana, odjeća, čuvanje zdravlja (dr J. Rebok i dr K. Vojvoda, liječnici)
29. X. u 9 s. pr. p. Obitelj, prosvjetna i športska društva, književnost, kazalište i kino (S. J. Tkalec i dr Lj. Maraković)

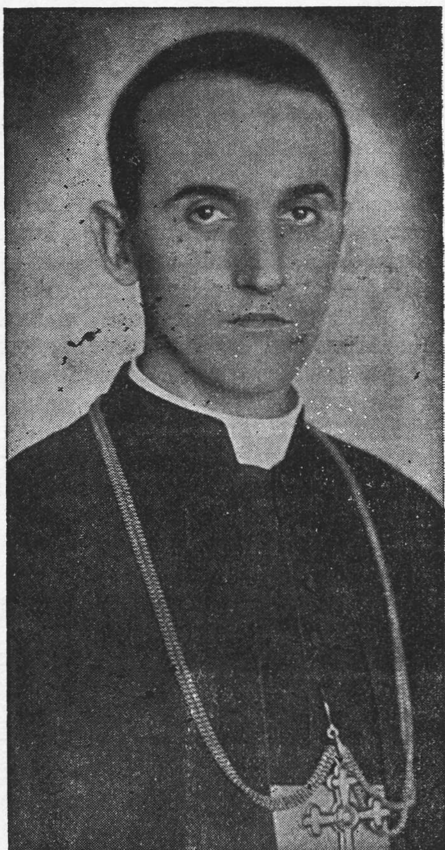
ZAKLJUČAK SOCIJALNOGA TJEDNA

30. X. u 7 s. predvečer u isusovačkoj crkvi »Te Deum« i alokucija
31. X. u 4 s. p. p. u dvorani Zagrebačkog zbora »Na proslavi Krista Kralja« govore prof. I. Oršanić: »Obitelj i narod«; prof. P. Grgec: »Krist vođa obitelji«

ISKAZNICE ZA UČESNIKE I PROGRAMI MOGU SE DOBITI KOD GG. R. DEVIDE-A, TRGOVINA DEVOCIONALIJA, BAKAČEVA ULICA 3, J. KLIMANA, TRGOVINA ELEKTROTEHNIČKIH POTREBŠTINA, STROSSMAYEROV TRG 7 — J. MATKA, URARA, ILICA 45 (teleon br. 79-97) — O. UIBERALA, KNJIŽARA, JURIŠIĆEVA ULICA BR. 23 I KNJIŽARA NARODNE PROSVJETE, KAPTOL BR. 29 (tel. br. 66-21)

Iskaznice za sve priredbe stoje 10 Din, a za priredbe pojedinoga dana 2 Din

TRI BISKUPA GOVORE NA HRVATSKOM SOCIJALNOM TJEDNU

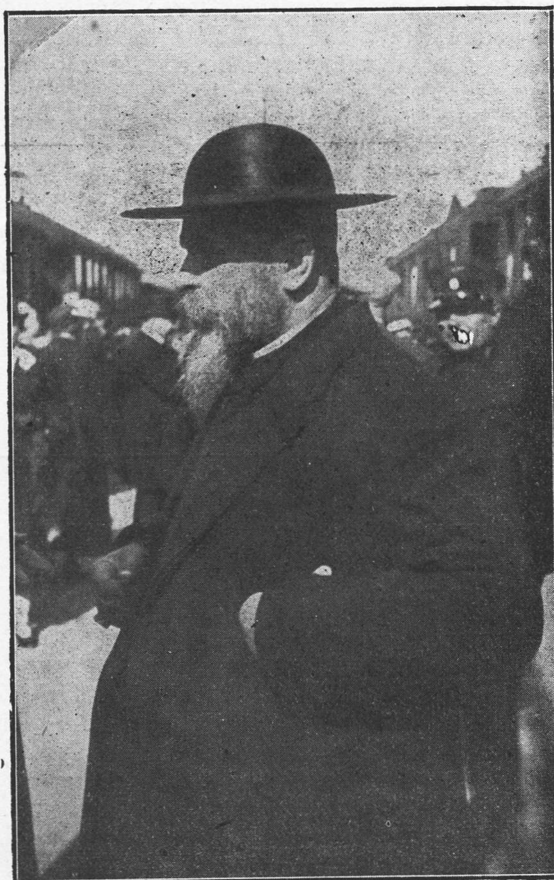

PREUZV. G. DR ALOJZIJE STEPINAC,
nadbiskup-koadjutor zagrebački, govori 25. o. mj. na početku Hrvatskog socijalnog tjedna o moralnom i svrhunaravnom značenju obitelji

Dosta je spomenuti imena pape Leona XIII i današnjeg pape Pija XI., pa će nam odmah iskrsnuti pred oči činjenica, da je katolička crkva preko svojih predstavnika najveća radnica na polju socijalnih problema. S time u vezi s osobitom pažnjom prati rad »Socijalnih tjedana« u svim zemljama. I »Hrvatski socijalni tjedan«, koji se održaje u Zagrebu od 25. do 31. o. mj., okupio je kao predavače odlične pregaoce i radnike na polju socijalnih znanosti, a ovom zgodom kao govornici nastupaju i tri naša biskupa. Time i službena Crkva uzimlje učešća na »Hrvatskom socijalnom tjednu«. Nadbiskup-koadjutor Dr Alojzije Stepinac na početku socijalnog tjedna govori u crkvi sv. Katarine o temi: »Svrhunaravno i moralno značenje obitelji«. Msgr. Miho Pušić, hvarski biskup, govori 27. X. u franjevačkoj crkvi na Kaptolu o nerazrješivosti braka, a Dr Dionizije Njaradi, križevački vladika, u crkvi oo. Isusovaca 30. X. drži govor »Kušnje i pobjede obitelji«. Za razliku od drugih predavača ovog socijalnog tjedna biskupi drže svoje govore u crkvama, te će tako i većem mnoštvu bez razlike biti moguće da sluša njihova razlaganja o važnim pitanjima obitelji.

PREUZV. G. MSGR. MIHO PUŠIĆ,
hvarski biskup, govori 27. o. mj. na Hrvatskom socijalnom tjednu o nerazrješivosti braka

PREUZV. G. DR DIONIZIJE NJARADI,
vladika križevački, govori 30. o. mj. na Hrvatskom socijalnom tjednu o kušnjama i pobjedama obitelji

PITANJE SOCIJALNOG OSIGURANJA

Na 1. rujna ove godine počela se kod nas provoditi nova grana radničkog osiguranja t. zv. osiguranje za iznemoglost, starost i smrt, ili kako ga neki zovu invalidsko osiguranje. Time je nakon čekanja od preko 15 godina konačno ipak u cijelosti ostvareno radničko i namješteničko osiguranje, kako ga je predvidio zakon o osiguranju radnika iz god. 1922.

Naše radničko osiguranje uključuje sada u sebi trovrsno osiguranje: 1. osiguranje za slučaj bolesti, koje pruža osiguraniku i njegovoj porodici za vrijeme bolesti besplatnu liječničku pomoć, lijekove, bolnicu itd. te neke potpore u gotovom novcu (poglavito hranarinu i dr.); 2. osiguranje za slučaj nesreće, koje pruža osiguraniku ili njegovoj porodici u slučaju kakve tjelesne povrede ili smrti, nastale nesretnim slučajem kod posla ili u vezi s poslom, neku pomoć liječenjem i potporom u gotovom novcu (rentom); te 3. već spomenuto osiguranje za iznemoglost, starost i smrt, koje će iznemoglim ili ostarjelim radnicima i namještenicima davati trajne rente u gotovom novcu, a u slučaju smrti osiguranika pružiti njegovoj djeci rentu te udovici i rođacima najnužniju novčanu pomoć.

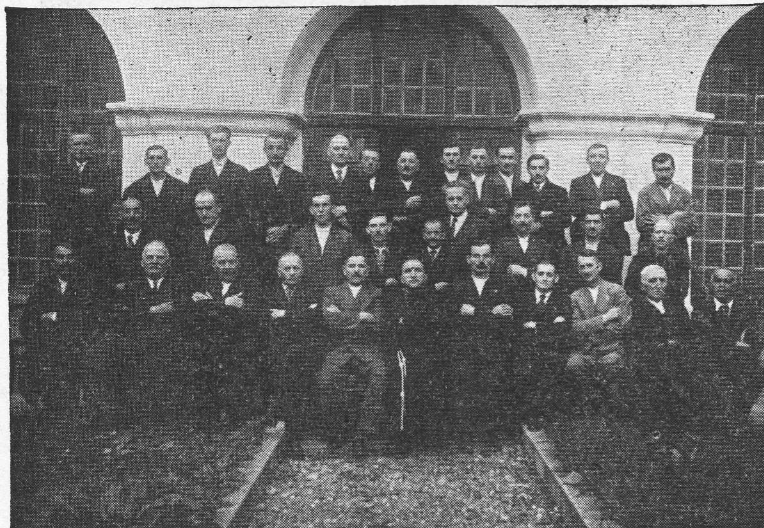
Sve te tri vrsti ili grane radničkog osiguranja nisu međusobno neovisne, nego sve zajedno čine jednu cjelinu. Svaki član radničkog osiguranja u pravilu je automatski osiguran u sve tri grane. Biranja ne može biti.

Ova nova grana radničkog osiguranja znatno se razlikuje od dosadanjeg radničkog osiguranja. Samo njeno ime pokazuje, da ona u sebi uključuje zapravo osiguranje za tri različita slučaja: za slučaj iznemoglosti — kada osiguranik uslijed bolesti, napora itd. toliko oslabi, da više ne može postići niti jednu trećinu svoje prijašne redovne zarade — za slučaj starosti — kada osiguranik doživi 70 godina — i za slučaj smrti osiguranika. Za razliku od dosadanjih grana radničkih osiguranja kod kojih su se potpore mogle dobiti odmah, ne će se potpore iz nove grane osiguranja moći tražiti odmah nego tek nakon što bude za tog osiguranika uplaćen izvjestan prinos. Da se mogu dobiti potpore za slučaj smrti, treba da bude uplaćeno prinosa barem kroz 100 tjedana, za potpore za slučaj iznemoglosti treba da bude uplaćeno prinosa barem kroz 200 tjedana, a za potpore za slučaj starosti barem kroz 500 tjedana. Prema tome oni koji su se na dan 1. rujna o. g. već nalazili u radničkom osiguranju kao članovi, moći će tražiti potpore iz nove grane osiguranja tek kad im proteče propisani broj tjedana računajući od 1. rujna. Ostali pak koji stupe kasnije u članstvo radničkog osiguranja, računati će to vrijeme od dana svoga pristupa u članstvo osiguranja.

Prinos, koji će se plaćati samo za ovu novu granu osiguranja, nije baš velik, iznosi za jedan radni dan samo 3% od prosječne jednodnevne zarade onoga nadničkog razreda, u koji po svojoj zaradi spada osiguranik, ili približno 3% od jednodnevne zarade. Ali zato ni potpore i rente, koje će se dobivati iz tog osiguranja, ne će biti velike, u najboljem slučaju iznosit će 300—400 dinara mjesečno. Ipak ukupni prinos za čitavo osiguranje, t. j. za sve tri njegove grane iznosit će za jedan dan nešto preko 11%, a s prirezom za radničku komoru i burzu rada i do 13% jednodnevne zarade odnosnog nadničkog razreda. Prema tome možemo lako izračunati, koliko će se otprilike morati plaćati prinosa tjedno i mjesečno.

Iako su iznosi potpora iz novog osiguranja skromni, ipak će većini radništva, kojemu je ovo osiguranje uglavnom i namijenjeno, s obzirom na njegov životni standard dobro doći. Naprotiv privatnim namještenicima time ne će biti pomoženo. Njima ne preostaje drugo, nego da nastave sa svojom akcijom, da se i penziono osiguranje privatnih namještenika, koje se već dugo naviješta i toliko željno očekuje, također što prije provede.

Provedbom penzionog osiguranja zadovoljit će se jedna prijeka potreba intelektualnih radnika, koji se nalaze u privatnom namještenju, i dovršiti program donošenja najnužnijih zakona na području socijalnog zakonodavstva države. Za kasnija vremena i za bolje dane privrednog blagostanja ostat će još provedba osiguranja u neuposlenosti i eventualno općeg narodnog osiguranja. Dr N. L.

Slika lijevo:
PRVA JERONIMSKA MUŠKA PROSVJETNA ZAJEDNICA U CERNIKU KOD NOVE GRADIŠKE
osnovana je 17. o. mj. Jeronimske prosvjetne zajednice osnivaju se po svim hrvatskim mjestima u svrhu čitanja, upoznavanja i širenja jeronimske dobre štampe

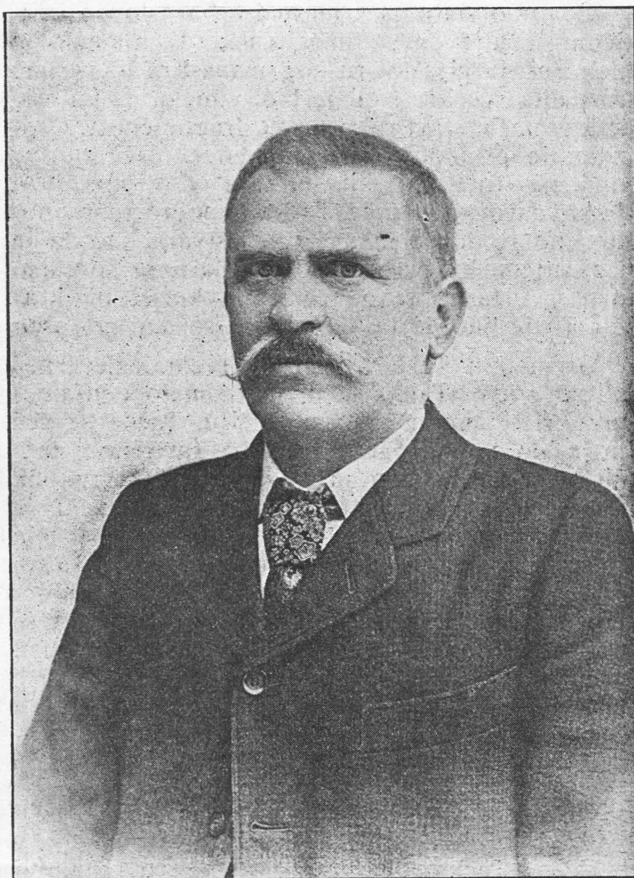
SLAVA EUGENU KUMIČIĆU!

U nedjelju 17. o. mj. otkriven je u Zagrebu spomenik Eugenu Kumičiću, jednom od najvećih ljudi, što ih je hrvatskom narodu dala danas zarobljena Istra. Spomenik je djelo hrvatskoga kipara Frana Kršinića, a podigla ga je »Hrvatska Žena«.

Kumičić se rodio u Berseču u Istri god. 1850., a umro g. 1904. u Zagrebu, koji mu je podijelio svoje građanstvo te je u središtu hrvatstva proveo najveći dio svojega života i rada. Svršio je filozofski fakultet u Pragu i Zagrebu, neko vrijeme služio kao profesor, a kasnije napustio službu, da se posveti knjizi i radu za narod.

Kao odrješiti Hrvat pristao je uz velikoga Hrvata Dra Antu Starčevića i ostao mu vjeran kao vođa »čiste stranke prava« i onda, kad su se mnogi od Starčevića bili odcijepili. Kao takav izabran je bio u Varaždinu za narodnog zastupnika u saboru. U agitaciji po Hrvatskom Zagorju se prehladio i od toga umro. Umro je kao pravi sin crkve. U radu držao se čvrsto svoje: »Sve za obraz, a obraz ni za što!« Kad je ono u listopadu g. 1885. dr David Starčević tlačitelja Hrvatâ bana Khuena Hedervarya udario nogom u hrvatskom saboru, našao se tu i Kumičić. On je tom zgodom rekao narodu: »Narode, tat je izbačen!« To ga je dovelo pred sud, ali nije se dao ničim slomiti, nego je, kad je »stari« već bio u godinama, uzeo rad stranke prara na sebe.

Kao i političkog radnika isto tako je važan Kumičićev rad kao književnika. Pratio je svoj narod na putu povijesti i sve to iznio kao malo koji naš pisac. Šenoa u svojim djelima nije išao daleko od povijesti Zagreba, a Kumičić je zahvatio, kao nitko prije njega, i ona daleka vremena hrvatske povijesti, koja još nisu bila dosta istražena. Kad je prvi put oslabila hrvatska državna cjelovitost i Hrvatska stupila u personalnu uniju s Ugarskom, iznio je to Kumičić u romanu »Kraljica Lepa«, a zadiranja Habsburgovaca u hrvatska prava u »Uroti«. On je i po svojim književnim djelima vođa cijele rodoljubne generacije. Koliko su se njegova djela čitala i imala utjecaja, pokazuje najbolje činjenica, koju je Dr Lj. Maraković u predavanju iznio, da su i đaci i književnici pravili u pravopisu iste pogreške, koje su se nalazile u njegovim štampanim djelima. Kumičić je i pjesnik svoje Istre. »Jelkin bosiljak« je pjesma hrvatskog Jadrana.

HRVATSKI KNJIŽEVNIK I RODOLJUB EUGEN KUMICIC

Na proslavi u Zagrebu uzela su učešća skoro sva hrvatska kulturna društva. U Pučkom Sveučilištu je Dr Lj. Maraković iznio Kumičićevu pojavu kao književnika, a kod otkrića spomenika govorili su mnogi odlični govornici, a za Društvo sv. Jeronima Msgr. Dr F. Rožić. K. M.

Slika desno:
SPOMENIK HRVATSKOM KNJIŽEVNIKU I POLITIČARU EUGENU KUMIČIĆU
otkriven je u Zagrebu 17. o. mj. uz sudjelovanje velikog broja Hrvata
Izradio Fran Kršinić

OBASJALA GA SVJETLOST . . .

Napisao Jordan Jovkov

Govor o zlatnom vijencu i o bajoslovnoj vrijednosti nije davao mira Tački. Uspomena na nekadašnju pljačku ruskog manastira bijaše mu raspalila svu krv i on je bio odlučio, da na bilo kakav način stavi ruku na tu dragocjenost. Grozdan je otklonio sve opomene i načinio sve ono, na što ga je silila mržnja na Vičana, koji je bio darovao vijenac. Tačka je dobro znao i hotimično je davao takav izgled stvari, kao da je i za njega bio važniji udarac, koji se spremao protiv Vlčana, nego očekivana korist od krađe. To je bilo dosta, da ga je Grozdan poslušao

Grozdan i Tačka pređoše prema sjevernoj strani crkve. Tamo se dvorište malo penjalo i prozori bijahu nisko uza zemlju. Tačka se već prije bio spremio. Izvadi tijesto, zavijeno u jednu krpu, zalijepi ga na staklo i pritisne rukom. Ču se slab pukot, ali nijedan komad ne pade i ne zazvoni na zemlji. No i ta je opreznost bila suvišna posred bijesnog zavijanja bure. Tačka dođe do željeznog prozora i namuči se, da savije željezne zapreke. Ali je bio slab, umori se naskoro i ništa nije mogao da načini. Grozdan uze posao iz njegovih ruku. Za nekoliko minuta bile su željezne zapreke iskrivljene, ukaže se široki otvor, kroz koji se udobno mogao provući čovjek. Grozdan sabra kaput i uđe prvi.

»Ulazi!« poviče on malo zatim kao iz dna nekoga zdenca.

Uđe i Tačka. Obojica se nađoše u tamnoj i praznoj zgradi. Obuhvatio ih topao i zagušljiv zrak, zamirisa po tamjanu. Dolazio je bljesak jedan za drugim i vani je plamtio gotovo zasljepljujući oganj, zatvoren u crne okvire prozora. Mrak je bježao po kutovima, vidjeli su neke kolone, zatim crkvene zastave i svjetionike. Razabirali su i ikonostas, gdje je jasnije od drugih svijetlila žuta ploha nove ikone.

Nehotično uzbuđenje zavlada obojicom. Plašljivo se počeše obazirati, pritajena daha šaptali su nešto, tako da jedan drugog nije ni čuo ni razumio. Nekoliko su minuta lutali oko ikone i nijesu znali, što da rade. Najposlije se Tačka trgne. Grozdan skine kaput, odbaci ga na stranu, namjesti bolje stolac pred ikonom i popne se. Lice mu je bilo na istoj visini s njom. To je nekako osobito djelovalo na njega. I eto nekadašnja uspomena iskrsnu mu odjedamput u pameti. Izvadi nož i poče se spremati. Bljesak se javljao jedan za drugim i osvjetljivao ikonu. Vidio je vijenac, a vidio je i dio ikone. Iz blizine je gledao tako ikone još onda, kada je bio dijete i kada ga je majka uzela na ruke, dizala ga prema njima i tako iz daleka spremala svoje usne, da ih cjeliva. Tada nijesu bili pred njim naslikani mrtvi likovi nego živa bića, sami sveci, koji su tko zna zašto, trebali da stoje na jednom te istom mjestu: šutjeli su, ali gledali, shvaćali i razumijevali sve. Grozdan osjeti taj pobožni drhtaj, kakav je i nekada doživio. Kao da ga je neka potajna sila spopala i potegla natrag. Bio je spreman da siđe sa stola i da bježi

»Hajde, ded!« javi se Tačka odozdo. »Jesi li zaspao tamo? Što ti je?«

Grozdan dođe k sebi. Taj je glas bio miran i drzak i u njemu kao da je bio gorak smijeh nad samim sobom.

Pokloni se pred ikonom i spremi svoj nož. Čekao je samo neki bljesak, da odredi kraj vijenca i da ga počne trgati. Odjedamput se cijela crkva napuni ognjem i u isti čas tresne munja takvom snagom, kao da je udarila u sam krov. Nova svijetla zaigraše i on vidje oštricu svog noža, nadvijenu nad nekim blijedim čelom. Dvije ga oči pogledaše brzo i tužno i odmah se sakriše u mraku. Grozdan brzo stavi na stranu nož i potraži kraj vijenca. Ruka mu je drhtala.

»Življe! Življe!« poticao ga je Tačka.

Grozdan je radio brzo i grozničavo. Svu je svoju pažnju obratio samo na to, da ne ispusti svog noža ispod vijenca. Kada su bljeskale nove munje, zatvarao je oči. Nije htio da pod nožem vidi još jedamput ono tužno lice. Odjedamput bura postigne neopisivu i strahovitu snagu. Jedna iza druge pucale su munje, tu i tamo kao da snažna i gnjevna nečija desnica traži, kamo će upraviti svoj posljednji i najjači udarac. Bura zavi sa svim glasovima užasa. Na krovu je igralo bijesno kolo, nešto se zaljulja i zakuca po njem, kao da su se rasipala olovna zrna. Proli se pljusak. Vani zapljušti i poteče voda Vjetar je udarao po prozorima, htio je provaliti i kroz pukotinu vrata svirao je iz petnih žila. Kroz istrgnuti prozor nahrupi struja hladnog zraka i sitnih kapljica. Razviše se i crni barjaci, kristali polileja (svijećnjaka) zazvoniše. Pod bijesnim pritiskom bure činilo se, kao da se cijela crkva kreće, kao da krov i zidovi pucaju; iz dalekih i tamnih kutova kao da su dopirali strani inepojmljivi zvuci. Grozdan je postajao sve nemirniji. Osjećao je, da je vijenac gotovo otkinut; približi svoje lice, da vidi još bolje i počeka. Bljesnu bljesak. Grozdan vidje svoj nož i pod njim čelo i iste oči, koje ga brzo pogledaše i u tom pogledu kao da je visoko izviknula i proplakala smrtna kob. Ponovo sve utonu u mraku. Nastupi neočekivana stanka i u buri. Vjetar se zaustavi, utihne svaki šum. Grozdan je jasno osjećao udarce svoga srca.

»Što ću ja to napraviti!« pomisli on. U isti čas izvana ču se zvono. Jedan jedincati udarac, koji gluho i tiho zamrije.

»Što je to?« upita Grozdan. Glas mu zadrhta i zaguši se.

»Ne znam,« reče isto tako uplašeno Tačka. »Kao da je udarilo zvono. Ponovo pobijesni bura. Kiša je još jače pljuštila, zatutnji i grmljavina. Ču se ponovo zvono — jedan, dva udarca samo, koji zaglušiše u šumu vjetra.

»Čudna je to stvar!« reče Tačka. »Čekaj, da vidim, što je to tamo.«

Krene prema vratima, ču se, kako otkida željezne podpornje i kako otvara. Grozdan je stajao na stolici, nepomičan i ukočen. Krv je udarala u njegove sljepoočice, hladan mu znoj orosi čelo. Nije smio da se okrene i da pogleda preda se. Tačka se okrene i približi se njemu.

»Uže se odvezalo od zvona,« reče on mirno. »Zvono se ljulja i zvoni samo. Svezao sam ga. Hajde brže! Mnogo se zadržavaš.«

Obuzet od neočekivane slabosti Grozdan uzdahne i obustavi posao.

»Ne može se,« reče. »Zapinje nešto.«

»Mora da je čavao,« reče Tačka. »Ded potegni!«

»Ne može se, ne može! Trebalo bi da se lijepo vidi.«

»Onda čekaj. Ja ću ti posvijetliti. Možemo zapaliti i svijeću, ne će nas nitko vidjeti.«

Tačka ode prema crkvenom stolu, nešto prekopa i napokon se vrati. Kresne šibicu i zapali svijeću. Slab i drhtav bljesak razlije se po licu i po cijeloj njegovoj figuri. Bio je u kaputu i kapi, sav mokar i zamazan. Zagledavši se u svijeću čekao je, da nastane plamen. Nekakav lukav i sarkastički smijeh iskrivi mu grozno i kosmato lice.

»Zar i mi nijesmo kršćani bre?« šapne on s nekim glumačkim pokretom i mimikom, za koju je bio samo on sposoban. »Da zapalimo i mi napokon po jednu svijeću kao ljudi! Vidiš li je, kakva je, uskršnja! Gospodu, Gospodu pomolimo se!«

Grozdan ga je promatrao ukočeno i zbunjeno.

»Čekaj, da vidimo sada,« nastavljao je Tačka dižući svijeću prema ikoni: »Što me tako gledaš? Nitko nas ne će vidjeti, ne boj se! I osim svetaca -- i tu su sveci! Jesi li već to otkinuo, drži se sasvim malo!«

Grozdan je gledao uzbuđeno i zbunjeno. Odjedamput mu se oči zapiljiše na jedno mjesto i raširiše od užasa: nešto crveno i mokro svijetlilo je na samom čelu ikone. Grozdan se trgne i ne siđe, nego se jednostavno sruši sa stolice. Blijed s iscerenim licem od straha gledao je na ikonu.

»Krv... krv je tamo! Ne vidiš li je? Na čelu...«

Tačka premjesti svijeću i pažljivo pogleda na mjesto, na koje je Grozdan upirao prstom. Na samom čelu Isusovu — tamo, gdje su se kose dijelile u stazicu, blijeştilo je nekoliko kapi mokre krvi. Tačka iskrivi glavu i začudi se. Okrene se, pogleda Grozdana od glave do pete i pogleda ikonu i zatim opet Grozdana. Nešto je tražio i uspoređivao. Iznenada mu se strah malo pomalo s lica gubio i zamjenjivao se u nasmijanu i veselu grimasu.

»Eh, što si smiješan, Grozdane,« reče. »Razumije se, da će biti krv. Ti se se porezao, a da nijesi osjetio. Pogledaj na svoju ruku!«

Grozdan se pogleda: dlan njegove desne ruke zacrvenio se od krvi, vidjela se i mala ranica.

»Uistinu,« reče on. »Porezao sam se. Pak sam rekao... gledaj amo, posao, a!«

On se umiri, pogleda Tačku i poslije toga se obojica nasmijaše.

Vijenac se još slabo držao. Tačka ga potegne i otkine. Zatim siđe, počne da ga ogleda, okretao ga je među rukama, kao da je htio da mu odredi težinu. Zlatni list je jarko blijeştio u njegovim nečistim rukama. Promatrao ga je i dalje, i sretan i zadovoljan smiješak zaigra mu na licu. Napokon kao svaki vješti poznavalac izvadi svoj nož, napravi nekoliko zareza na vijencu i pobliže ih razgleda na svijeći. Nekoliko puta redom ponovi to. Odjedamput mu razdraženje i srdžba smutiše cijelo lice.

»Neka ga vrag nosi!« poviče. »To nije bilo zlato! To nije nikakvo zlato! Nije, nije! Srebro je i odozgor samo malo pozlaćeno. Ah taj bezobrazni šarlatan, vječni taj lažac! Vidiš li, i tu se iskazao... Ne, nije zlato! Tju!«

Izrazivao je prezir i ljutio se. Ali ga Grozdan nije čuo. Za čitavo to vrijeme, dok je Tačka stajao sa svijećom pod ikonom, Grozdan je gledao samo nju. Vidio ju je prvi put. Vidio je zrele njive prignute, pune klasja! I posred njih je išao Isus. Gospode, kako su izgledale te tužne i blage oči! Na čelu su Mu se svijetlile crvene kaplje znoja i krvi i okruživali su Ga ubodi noža. Ali sve to nije mijenjalo Njegova lica. Nije tjeralo i nije umanjivalo tu usredotočenu misao, tu golemu ljubav, s kojom je gledao njive, gotove za žetvu, te ih blagosiljao. Grozdan je izgledao, kao da je obezumljen i okamenjen. Gdje je to on sve vidio? Vidio je, ali kada, kako? Njegovu dušu ispuni neka blagost. Kako može da digne ruku protiv Njega? Zašto je došao ovamo? Obuze ga očaj, golema i strašna rana kao da se otkri u njegovoj duši i obli je s nepodnosljivom boli. »Grijeh je to, strašan grijeh!« vikalo je i stenjalo nešto u njemu. Nije mogao da otkine svoje oči od ikone i od časa na čas njegovo se uzbuđenje povećavalo.

»Eh, taj nam se trud nije isplatio,« prošapta Tačka vidjevši, da vijenac nije zlatan nego srebren. »Što ćemo učiniti?«

»Načini, štogod hoćeš!« otrese se Grozdan. »Meni ništa ne treba.«

(ODLOMAK IZ ROMANA „ŽETELAC" U IZDANJU „KNJIŽNICE DOBRIH ROMANA", ZAGREB)

Slika desno:

PRVA JERONIMSKA ŽENSKA PROSVJETNA ZAJEDNICA U CERNIKU KOD NOVE GRADIŠKE

Osnovana je 17. o. mj. U sredini je cernički župnik o. Eugen Kukina i upravitelj Društva sv. Jeronima Dr Velimir Deželić sin, koji je zajednicu osnovao

USPOMENE NA NEZABORAVNOG VITEZA BOŽJEG PERA

NAD PRERANIM GROBOM DRA MARIJA MATULIĆA, GLAVNOG UREDNIKA „HRVATSKE STRAŽE“

(Svršetak)

Piše Dr Josip Andrić

V.

Godine su prolazile. Još smo se jedamput Matulić i ja našli zajedno na putu po Čehoslovačkoj. Bilo je to godine 1929., kad je Hrvatsko Književno Društvo sv. Jeronima podizalo spomen-ploču svom osnivaču, prvom zagrebačkom nadbiskupu dru Jurju Hauliku, u njegovu rodnome mjestu u Trnavi u Slovačkoj. Tu je neobično lijepom svečanošću Jeronimsko Književno Društvo završilo svoju šezdesetgodišnju jubilarnu proslavu.

U Trnavu je krenulo pred vodstvom hrvatskoga metropolite dra Antuna Bauera nas tridesetak što odbornika, što članova radnika Društva sv. Jeronima. Među nama je bio i Matulić, koji je, nakon što je uveden sistem jeronimskih članova radnika, bio među prvima, koji su u to aktivno jeronimsko članstvo ušli. U Trnavi nam se spremao upravo kraljevski svečani doček. Prelat Andrija Hlinka, predsjednik Slovačkoga Književnoga Društva sv. Vojtjeha, htio je sa cvijetom svoga slovačkoga naroda da dokaže, kolika je u te naše najbliže sjeverne slavenske katoličke braće ljubav prema hrvatskom narodu, kad je eto pred vodstvom zagrebačkog nadbiskupa, duhovne glave hrvatskoga naroda, prvi put dolazilo ovako svečano hrvatsko katoličko odaslanstvo, da proslavi jednog velikog slovačkoga sina, koji je bio i velikan hrvatskoga naroda.

Kad smo nastojali preuzvišenog hrvatskog metropolitu predobiti, da pođe na tu veliku proslavu svoga predšasnika u Slovačku, obećao je to samo uz uvjet, da bude što više pošteđen od raznih napora, koje su redovito s takvim proslavama u vezi. No kad smo već u Bratislavi, glavnom gradu Slovačke, bili krasno dočekani, te nas je već bio okružio svečani ugođaj, usudio sam se na putu prema Trnavi doći u vagonu u odjeljenje preuzvišenoga metropolite i reći:

»Preuzvišeni, u Trnavi se sprema triumfalan doček. Prelat Hlinka pozdravit će već na kolodvoru Vašu Preuzvišenost...«

»Pa treba i ja da odgovorim, je li?« pogleda me nadbiskup. »A rekao sam, da ne ću toga... No sad kad je već tako...«

Doček je bio i više nego triumfalan. Čim je vlak stao, pohrlio sam naprijed pred Hlinku, da se s njim pozdravim i da ga dovedem pred našeg metropolitu.

»O, mi smo davni znanci! Budite pozdravljeni!« rekao mi je kratko — znak, da se odmah sjetio našeg sastanka u Pragu i afere radi tog sastanka.

Pozdravio je hrvatskog metropolitu i ostale predstavnike Hrvata sa zanosom, koji je zaista izvirao iz punine iskrenog slavenskog srca. A tu puninu iskrene srdačnosti osjećali smo i vozeći se kroz divno iskićeni i svečano rasvijetljeni grad Trnavu, kamo su toliki Hrvati u prošlosti dolazili na sveučilišne nauke i koji je eto tako oduševljeno i nas primio kao najmilije goste.

Još iste večeri došao sam i s Matulićem pred Hlinku.

»Evo nas dvojice, koji smo prije više nego devet godina radi vas morali napustiti Čehoslovačku, da vam sada posebno izrazimo svoju radost, što je ovaj naš sastanak s vama za razliku od onog u Pragu u takvom svečanom hrvatsko-slovačkom slavlju,« rekoh miješajući češke i slovačke riječi.

»Znajte,« odgovori Hlinka, »da svaka žrtva donosi plodova. Moje podnesene žrtve nagradio mi je moj slovački narod svojim povjerenjem. A što ste i vi za mene morali jednom podnijeti žrtvu, to neka vam bude uzvraćeno evo ovom ljubavlju, što je iskazujemo danas i sutra prema svima vama, koji ste nam došli u ime cijelog hrvatskog naroda...«

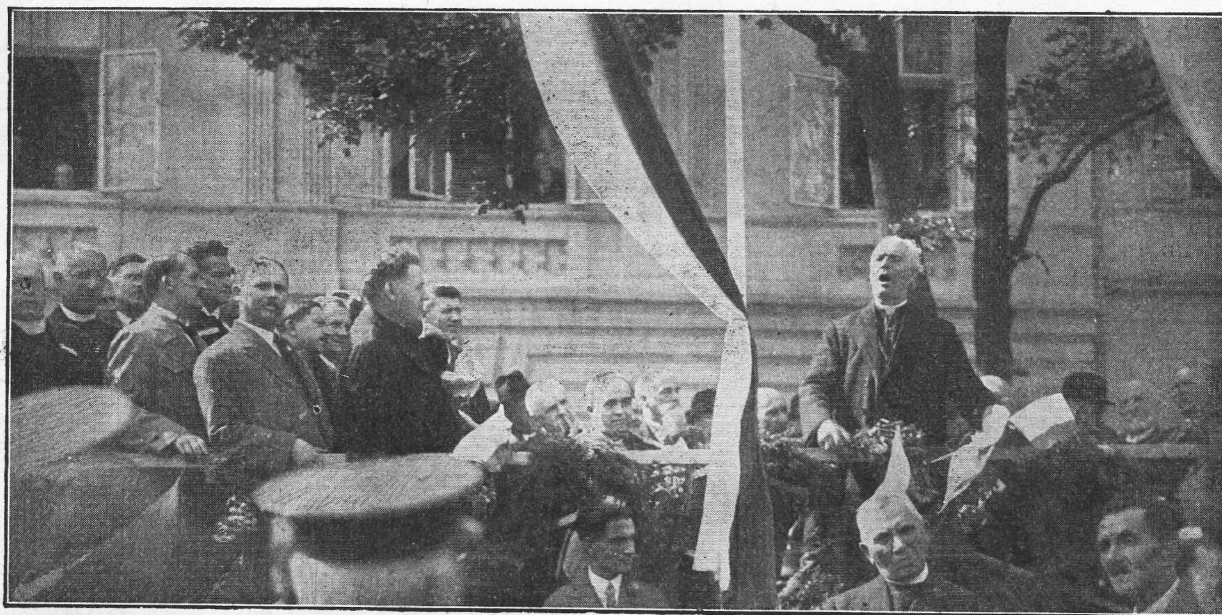
Glavni dan svečanosti bio je sutradan u nedjelju 22. rujna: otkrivanje spomen-ploče Haulikove, veliko javno zborovanje, na kojem su bili glavni govornici Andrija Hlinka u ime Slovaka i dr Velimir Deželić st. u ime Hrvata, zatim po podne svečana zajednička sjednica predstavnika Društva sv. Jeronima i Društva sv. Vojtjeha, a na večer svečana akademija u kazalištu.

Dan iza toga odvezli smo se mi Hrvati na grob sv. Metoda na Velehrad, zatim odatle u Olomouc, gdje nas je dočekao naš znanac Ladislav Zamykal, kao glavni urednik češkoga katoličkog dnevnika »Našinec«. On, dr. Matulić i ja našli smo se za tog našeg boravka u Olomoucu više puta zajedno u razgovoru, jer nas je približavala naša zajednička služba Božjega pera. Nisam tada slutio, da će Zamykal i Matulić osam godina kasnije ubrzo u razmaku od 4 tjedna poći jedan za drugim u vječnost...

Slika lijevo:

DR MARIJE MATULIĆ (prvi lijevo) IDE SA GROBA BISKUPA MAHNIĆA KROZ KSAVERSKU ALEJU
prigodom kongresa slavenske katoličke inteligencije u Zagrebu u rujnu 1932.

ANDRIJA HLINKA GOVORI NA SVEČANOSTI OTKRIVANJA SPOMEN-PLOČE KARDINALU HAULIKU U TRNAVI 22. RUJNA 1929.

Zatim smo došli u Prag na svetováclavske svečanosti. Opet smo Matulić i ja obašli mnoga od onih mjesta, koja su nam ostala iz godine 1920. u uspomeni. Potražili smo Češku Akademsku Ligu, gdje smo se ono bili prvi put sastali s Hlinkom. Na svečanom primanju u nadbiskupskom dvoru poklonili smo se nadbiskupu dru Kordaču, ali nije bilo moguće kao ono 1920. i ovajputa zatražiti od njega intervju, baš kao što ni na recepciji, koju je priredio bio ministar vanjskih posala Beneš, nije bilo moguće, da mu zahvalimo, što je za nas ono 1920. intervenirao, da glatko dobijemo putnice za odlazak iz Čehoslovačke.

Jedne večeri sastali smo se u jednoj kavani sa znancima iz čeških katoličkih krugova. Tu smo se našli i s drom Nosekom, tadanjim ministrom.

»Sjećaš li ga se?« upitam Matulića.

»Je li to onaj predavač iz g. 1920. u Češkoj Akademskoj Ligi?«

»Jest. Vidiš, i kao ministar posve ovako jednostavno sjedi među svojima... Jutros sam ga isto tako jednostavnog vidio među ostalom publikom kod sv. Pričesti...«

I Hlinku smo sreli u Pragu. Bilo je to uveče na glavni dan svetovećeslavskih svečanosti pred Gradskim Domom. Pozdravio se s nama srdačno, ali je odmah dodao s nekim političaru svojstvenim uzbuđenjem:

»Baš je eto izašao ukaz o raspustu parlamenta i o novim izborima. Još noćas putujem kući u Slovačku. Treba odmah u borbu... Pozdravite mi dragi hrvatski narod!...«

To je posljednji susret Matulićev s vođom Slovakâ.

»Sjećaš li se, što sam ti ono g. 1920. govorio o Hlinki?« reče mi te večeri. »Hlinka je neslomiv borac. Ali hoće li doživjeti i ostvarenje slovačkih narodnih težnja, za koje se bori?...«

Ovajputa smo se iz Čehoslovačke vraćali kući sa sasvim drugim osjećajima, nego ono prije devet i po godina...

VI.

Novih osam godina je prohujalo. Vijest o smrti Ladislava Zamykala, urednika češkoga katoličkog dnevnika »Našinec«, potakla je nas, njegove zagrebačke prijatelje, da dademo za nj odslužiti zadušnice u Zagrebu.

Dva dana prije tih zadušnica, 30. kolovoza, sretnem dra Matulića pred veče pred zgradom Društva sv. Jeronima. Zaustavim ga i zapitam:

»Hoćeš li doći prekosutra na Zamykalove zadušnice?«

»Doći ću. Sjećam se naših susreta s njim i tu u Zagrebu i u Trnavi, Olomoucu i Pragu...«

Kad sam 1. rujna pred 8 sati ujutro stupio u franjevačku crkvu, svećenik je pričešćivao. Među onima, koji su stupili k stolu Gospodnjemu, ugledam i dra Matulića... Poslije odsluženih zadušnica slijedili smo taj njegov primjer i nas još nekolicina drugih ni ne sluteći, da su te zadušnice bile posljednja zgoda, kad smo se s drom Matulićem zajedno našli kod euharistijskoga Krista, i da ćemo na prve slijedeće zadušnice ubrzo doći za njega...

Još jedan susret s Matulićem dan iza toga na stepenicama pred mojim stanom. Išao je u redakciju za jedan kat više.

»Što ima novo?« upitam ga po običaju.

»Ništa osobito...« odgovori mi i zaustavi se časak.

To je bio naš posljednji susret. Sutradan mi rekoše, da je otišao u sanatorij, da se da pregledati. Tjedan dana kasnije vidio sam, kako mu u uredništvu sabiru novine, koje će mu odnijeti u sanatorij.

»Što je Mariju?« pitao sam.

»Ništa osobito... Za koji dan će već doći...« glasio je odgovor.

U četvrtak 16. rujna imali smo u Jeronimskoj dvorani prvo gledanje našeg filma iz Svete Zemlje, da znamo, kako ćemo ga za prikazivanje redigirati i kakve mu dati natpise. Iste večeri sam otputovao u Srijem.

»Što je Mariju?« pitali su me na putu.

»Ništa. Kažu: mala neka operacija,« odgovarao sam.

U subotu 18. rujna ujutro stiže brzojav iz Zagreba: »Marije umro...«

Stajali smo nas nekolicina kao gromom ošinuti i gledali jedan u drugoga, da li to možda ne sanjamo. Bilo nam je, kao da nas grč hvata u grlu...

I kao što je ono prije 18 godina posljednjim mogućim vlakom prije prevrata otputovao Matulić iz Srijema, tako sam ja sad posljednjim mogućim vlakom putovao na njegov pogreb —

— — — — — — — — — — — — — —

Borcu Božjega pera, kojim je izvojevao tolike bitke nad neprijateljima, ispade pero iz ruke. Zaplakasmo svi, koji smo bili s njim i za njim u njegovim borbama. U toj tuzi evo i ovih uspomena sa zajedničke nam staze života, da kao drugarski vijenac budu položene na preranî mu grob. Neka i uvenu, ali ne će uvenuti ono, što ih je diktiralo peru: vjernost i drugarska ljubav preko groba...

Roman „Obitelji"

KROZ LEDENU SIBIRIJU

NAPISAO KS. DE MAISTRE — PREVELA ZLATA L. PERINIĆ (Nastavak)

»Mislite li vi,« reče on ženama, »da će čovjek tako ispitati Boga otvarajući knjigu iglom te da On mora da se udostoji odgovoriti svima vašim ludim mislima! Bez sumnje,« doda on obraćajući se svojoj kćeri, »ne će izostati anđeo, koji će te pratiti na tvom ludom putu i koji će ti dati da piješ, kad budeš žedna. Zar ne opažate, kolika je ludost prepustiti se takvim nadama?«

Paraskeva mu odgovori, da ni u snu ne sanja, da će joj se pojaviti anđeo i pomoći joj u njezinom pothvatu.

»Ali ja se nadam i čvrsto vjerujem, da me moj anđeo čuvar ne će ostaviti i da će se moj put ostvariti i onda, ako mu se i ja sama budem protivila.«

Lopulov je bio pokoleban ovom neshvatljivom ustrajnošću, ali nije rekao ni jedne riječi, koja bi se ticala njezinog putovanja.

Paraskeva je postala šutljiva i zabrinuta. Bila je uvijek sama u šumi ili u svojoj sobici i više nije pokazivala nikakve nježnosti prema svojim roditeljima... Kako se često prijetila, da će otputovati i bez putnice, oni su se ozbiljno pobojali, da ne bi izvršila svoju namjeru, te su bili vrlo uznemireni, kad se dulje nego obično zadržala izvan kuće.

I jednoga dana, kad su oni već mislili, da je otputovala, ona dođe. Vraćala se iz crkve, u koju je bila sama pošla, a pratile su je neke mlade seljakinje do susjedne kolibe, gdje se zadržala nekoliko trenutaka... Kad se vratila kući, njezina je majka zagrli sva u suzama.

»Ti si mnogo zakasnila,« reče joj ona, »mislili smo, da si nas zauvijek ostavila!«

»Tu bol ćete skoro dočekati,« odgovori joj kćerka; »jer ne ćete da mi dadnete putnicu, žalit ćete, što ste me lišili ovoga sredstva i vašega blagoslova.«

Ona je izrekla te riječi, a da nije ni odgovorila na majčino milovanje, i to takvim žalosnim naglaskom, da je njezina dobra majka bila jako dirnuta. Ona joj je, da je umiri, obećala, da se više ne će protiviti njezinom odlasku, koji jedino zavisi od očeve dozvole.

Paraskeva je nije više molila. Ali njezina duboka žalost govorila je rječitije, nego što bi to mogle najživlje molbe...

Lopulov ni sam nije znao, na što da se odluči. Njegova ga je žena jednog jutra zamolila, da joj donese nekoliko krumpira iz malog vrta blizu kuće, koji je on obrađivao.

Nepomičan i zamišljen činilo se, da nije ni čuo tu molbu. Na koncu odjednom dođe k sebi i reče kao da se želi ohrabriti:

»Tako je dakle! Pomozi si — i ja ću ti pomoći!«

Izgovarajući te riječi uzme motiku i pođe u vrt. Paraskeva pođe za njim.

»Doista, oče, treba da se čeljade samo pomogne u nevolji, i ja se nadam, da će me Bog pomoći u molbi, koju vam sada upravljam, te da će taknuti vaše srce. Dajte mi putnicu, dragi oče! Vjerujte, da je to Božja volja. Zar hoćete da svoju kćerku prisilite na strašan grijeh: da vam postane neposlušna?«

Dok je Paraskeva tako govorila, grlila je njegova koljena i nastojala je, da ga nadahne onom istom nadom, kojom se ona oduševljavala.

K njima iznenada dođe majka... Kćerka je stade zaklinjati, neka je potpomogne kod oca, ali se dobra žena nije mogla na to odlučiti. Ona je imala snage, da pristane na odlazak, ali nije imala hrabrosti, da o tome govori svome mužu.

Međutim Lopulov se više nije mogao odupirati takvim dirljivim molbama. Znao je uostalom, da mu je kćerka odlučna, te se bojao, da ne bi otputovala i bez putnice.

»Šta da učinimo s ovim djetetom?« poviče Lopulov. »Treba joj dozvoliti, da pođe!«

Paraskeva se u radosnom zanosu baci svome ocu oko vrata.

»Budite sigurni,« govorila je obasipajući ga nježnim svojim milovanjem, »da se ne ćete pokajati, što ste me poslušali. Ja ću, oče, poći; jest, poći ću u Petrograd i bacit ću se Caru pred noge. I ona ista Providnost, koja me je nadahnula i koja je taknula moje srce, bit će tako dobra te će udesiti srce našeg velikog vladara u našu korist.«

»Jao!« odgovori joj otac sa suzama u očima. »Zar ti misliš, siromašno dijete, da se može govoriti s Carem, kao što ti govoriš sa svojim ocem u Sibiriji? Stražari čuvaju sve puteve do njegove palače i ti joj nikada ne ćeš moći preko praga. Siromašna i jadna, bez odijela, bez preporuke — kako ćeš se smjeti pojaviti i tko će se pobrinuti da te povede pred Vladara?«

Paraskeva je osjećala svu težinu tih primjedaba, ali ipak nije klonula. Neki tajni predosjećaj nadilazio je sva razmišljanja.

»Ja razumijem strah, koji vas nagoni na nježnost prema meni,« odgovori Paraskeva. »Ali razmislite malo! Zar ne vidite, koliko mi je beznadnih milosti Bog već ispunio, a to zato, jer sam svu svoju nadu položila u Njega! Nisam znala, kako bih došla do putnice — i On je prisilio nevjernikova usta, da me uputi na sredstva, kako da je dobijem. On je umekšao neumoljivo srce gubernatora iz Tobolska. Na koncu — zar vas nije, uza svu vašu obazrivost, prisilio da mi dadete dozvolu za putovanje? Budite dakle uvjereni, da će ona Providnost, koja mi je dala snage da svladam tolike zapreke i koja me je tako očito dosad štitila, znati me povesti i pred noge našeg Vladara. Ona će metnuti u moja usta riječi, koje treba da ga uvjere, i vaša sloboda bit će vam nagrada za dozvolu, koju ste mi dali.«

Od toga časa odlazak mlade djevojke bio je odlučen; samo nije još bilo utvrđeno vrijeme, kada će uslijediti.

Lopulov se nadao, da će dobiti neku pomoć od svojih prijatelja; više osuđenika imalo je sredstava; neki od njih činili su mu u raznim zgodama ponude, koje mu njegova uzdržljivost nije dozvoljavala da primi, no koje je odlučio da u ovoj prilici iskoristi.

Želio je također da nađe kakvog putnika, koji bi njegovu kćerku pratio barem za prvo vrijeme, ali se prevario u tom svome sumnjivom očekivanju.

Sva gotovina njihove obitelji sastajala se od jednog srebrenog rublja... Izakako je Lopulov uzalud pokušao da poveća tu neznatnu svotu, utvrđen je dan okrutnog rastanka prema Paraskevinoj želji za 8. rujna na Bogorodičin blagdan.

Ta se vijest odmah raširila po selu. Svi njihovi znanci došli su im u posjete — više iz radoznalosti, nego iz istinskog zanimanja... Namjesto da pomognu ili ohrabre Paraskevu u njezinom pothvatu, zamjerali su njezinom ocu, što joj je dozvolio da putuje. Oni, koji su mu mogli dati neku pomoć, govorili su o nesretnim okolnostima, koje često sprečavaju i najbolje prijatelje da čine usluge, te su namjesto pomoći i utjehe, koju je obitelj očekivala, ostavili samo zlokobne slutnje.

Međutim dvojica između najsiromašnijih i najnepoznatijih kažnjenika uzeli su Paraskevu u obranu te je ohrabrili svojim savjetima.

»Događalo se,« govorili su oni, »da su i teže stvari preko svakog očekivanja uspjele. Ako i ne uspije ona sama da dođe do vladara, naći će se zaštitnici, koji će se zauzeti za nju, kad je upoznadu i zavole kao mi.«

Dne 8. rujna u zoru ta su dvojica došli da se od nje oproste i da prisustvuju njezinom odlasku. Oni su je našli već posve pripravnu za daleki put, natovarenu torbom, koju je još ranije pripremila.

Otac joj je dao rubalj, koji joj je bio namijenio, a koji se ona ustručavala da primi. Izgovarala se, da je ta mala svota ne može odvesti u Petrograd, a njima bi međutim mogla biti od pomoći. Stroga zapovijed njezina oca prisilila ju je, da je primi.

(Nastavit će se.)

KALISTO PERINIĆ,
suradnik našega lista, imao je na 14. o. mj. rijetku četverostruku proslavu: imendan, rođendan, 25-godišnjicu vjenčanja i 30-godišnjicu državne službe

Zdravlje

Jagodama od smreke liječi se glavobolja. Malo je poznato da su razgnječene jagode iliti bobice od borovice ili smreke izvrstan lijek za jačanje želuca. Oni, koji trpe od glavobolje radi slabog želuca, neka progutaju 10—12 razgnječenih bobica od smreke, pa će ih minuti glavobolja, ili će im ublažiti bol. I. S.

Brakovi bez djece. U svijetu ima oko 20% brakova bez djece. Nažalost poznata je činjenica, da je dobar dio brakova svojevoljno ostao bez djece uslijed vještačkog sprečavanja začeća u mlađim danima bračnog života. Ali ima brakova, koji niti uz najbolju volju bračnog para nemaju djece, a to je prava besplodnost (sterilnost).

Na liječnika se često stavlja važno pitanje, tko je tome kriv? Muž ili žena? Narod redovito baca svu krivnju za neplodnost braka na ženu. Liječnici naprotiv tvrde, da je za neplodnost braka odgovorna žena tek u ⅓ svih slučajeva uslijed slabe razvijenosti unutarnjih spolnih organa (hypoplasia), dok u ⅔ slučajeva krivnja leži na mužu uslijed preboljele spolne bolesti (gonorrhoë) ili zbog nestašice sjemena (azoospermia). Bez obzira na pitanja, tko je kriv za besplodnost nekog braka, mora se naglasiti opće poznata činjenica, da su brakovi bez djece većinom nesretni.

Dr. I. Koprić.

Tjedni kalendar dobre domaćice

Rimokat. kalendar	Listopad — Oktobar
Nedjelja **24** Mis. ned.	Objed: Ragu-juha od teletine. Pečeni teleći hrbat s krumpirom i miješanom salatom. Pita s jabukama. Večera: Moždani s jajima i salata od celera.
Ponedjeljak **25** Hriz. i Dar.	Objed: Juha od kuhanih krumpira. Varivo od kupusa sa slaninom. Pečeno kestenje. Večera: Rezanci s makom.
Utorak **26** Evarist	Objed: Juha od mrkve. Makaroni s mesom i sirom. Večera: Kaša od krupice posuta čokoladom.
Srijeda **27** Vinc. i Sab.	Objed: Juha od celera. Savijača s kupusom. Večera: Francuska kaša od krumpira.
Četvrtak **28** Šim. i Juda	Objed: Paprikaš od zeca. Okrugljice od jabuka. Večera: Odresci od samljevenog zečjeg mesa. (Cezner-Andrić »Domaćica u kuhinji« str. 43.)
Petak **29** Narcis b.	Objed: Juha od graha. Valjušci od krumpira s umakom od rajčica. Večera: Kaša od graha.
Subota **30** Alfons R.	Objed: Juha od telećih kosti s valjušcima od grisa. Pečeni svinjski kotleti s pirjanim kupusom. Večera: Žganci s mlijekom.

Dobar tek

Juha od kuhanih krumpira. Oguli krumpire i kuhaj ih u slanoj vodi sa kimom, dok ne omekšaju, a tada ih prognječi kroz sito. Dok se krumpir kuha, skuhaj i gljive (svježe ili sušene), zatim ih ocijedi i nareži te ih dodaj k pasiranom krumpiru. Dodaj i kuhanog zelenja, koje si narezala na rezance. U to uspi zapržak i prokuhaj.

Francuska kaša od krumpira. Skuhaj kašu kao obično te je uspi u namašćenu šerpu. Zatim odozgo naslaži sloj pirjanog zelenja ili gljiva, a na vrh metni komadiće masti (ili maslaca), pa peci, dok ne požuti.

Talijanska juha. Skuhaj juhu od kosti i zelenja. U jednu litru juhe naribaj 7 žlica parmezanskog sira pa prokuhaj juhu još nekoliko minuta. Skuhaj makarone, nareži ih koso i procijedi na njih juhu.

Makaroni s mesom i sirom. U slanoj vodi skuhaj makarone, pa ih ocijedi i prelij hladnom vodom. Namaži mašću (ili maslacem) vatrostalnu posudu, u nju stavi sloj makarona, koji pospi nasjeckanim sušenim mesom i naribanim sirom (parmezanom), pa opet sloj makarona, nasjeckanog mesa i sira, a na vrh stavi maslaca te sve skupa peci četvrt sata u umjereno vreloj pećnjari.

Kaša od graha. Namoči preko noći bijeli grah u vodi. Drugi dan vodu odlij pa prilij svježu i kuhaj grah, dok ne postane mekan. Zatim grah prognječi kroz sito s malo ulja, octa i žumanjkom. S. A.

Događaji

10. rujna. Divlja anarhija i ubijanja katolika po komunistima u Gihonu u Španjolskoj.
11. Na konferenciji u Nyonu, koja je održana bez sudjelovanja Italije i Njemačke, postignut privremeni sporazum o pitanjima Sredozemnog Mora. Poraz sovjetskoga gledišta.
13. Španjolski anarhisti i komunisti u Parizu digli u zrak dvije zgrade.
14. U Pragu umro češki političar, filozof i sociolog Tomas G. Masaryk, prvi predsjednik Čehoslovačke republike.
15. Dvadesetpeta godišnjica skladateljskoga rada glavnog urednika »Obitelji« Dra Josipa Andrića. — Italija se izjasnila protiv zaključaka u Nyonu zahtijevajući potpunu ravnopratnost s ostalim državama na Sredozemnome moru. — Beogradska Udružena Opozicija usvojila stnovište Dra Mačka u proceduri za rješavanje hrvatskog pitanja.
16. Francuska opominje preko štampe Italiju, što ne pristaje na sporazum o Sredozemnome moru.
17. Umro Dr Marije Matulić, glavni urednik »Hrvatske Straže« i prvak hrvatskoga katoličkog novinarstva.
18. Novi njemački poslanik u nacionalnoj Španjolskoj stigao u San Sebastian.
19. Veličanstveni sprovod Dra Marija Matulića.
20. Veliko bombardiranje Nankinga sa strane Japanaca.
21. Sjedinjene Države Američke uputile Društvu Naroda u Ženevi saopćenje, u kojem izjavljuju, da će sudjelovati oko rješavanja pitanja radi sukoba između Kineza i Japanaca.
22. Kinezi protestuju u Ženevi radi bombardiranja Nankinga od Japanaca. — General Franco zatvorio granicu prema Francuskoj. — Italija primila prijedlog Engleske i Francuske, da se u Parizu održi konferencija pomorskih stručnjaka ovih triju država. — U Parizu od sovjeta ugrabljen ruski carski general Müller i prevežen u Rusiju.
23. Objavljen program Mussolinijeva boravka u Njemačkoj. Novine pišu, da je njegov posjet »najveličanstveniji događaj u povijesti Njemačke«. — Umro Luka Valjak, kotarski predstojnik u Samoboru.
24. Demonstracije u Londonu protiv Japana. Engleska protestira u Tokiu radi bombardiranja međunarodnih koncesija u Šangaju. — Pobjeda konzervativaca na izborima za predsjednika države Argentine. Izabran je Roberto Ortiz.
25. 25-godišnjica tragične smrti hrvatskog političara Frana Supila.
26. Mussolini u Meklenburgu. — Proslava 650-godišnjice Gospinog svetišta u Remetama.

27. Napetost između Japana i Sovjetske Rusije, što ova otvoreno pomaže Kineze. — Ubijen engleski komesar u Palestini Andrews. — Mussolini posjećuje Kruppove tvornice topova i prisustvuje manevrima vojske u Njemačkoj.
28. Ženevski odbor za sukob između Kine i Japana baca svu krivnju na Japan. — U Berlinu zdravice Hitlera i Mussolinija za suradnju Njemačke i Italije. — Umrla velika umjetnica hrvatskoga kazališta Marija markiza Ružička-Strozzi. Punih 69 godina nastupala je u hrvatskoj operi i drami. — Umro hrvatski književnik Andrija Milčinović.
29. U Zagrebu otvoren prvi naš opservatorij za pozicionu astronomiju. Nova naučna ustanova Hrvatskog Sveučilišta podignuta je idealizmom požrtvovnih Hrvata.
30. Jeronimski dan proslavljen kao Dan dobre knjige. — Sv. Otac Papa izdao encikliku o. Sv. Krunici Ingravescentibus malis.«
1. listopada: Saznaje se, da je Mussolini pozvao Hitlera, neka posjeti Italiju. — Japan pojačao svoju vojsku kod Šangaja. — U Parizu otvoren svjetski kongres fizičara, kemičara i biologa. Od Hrvata prisutan dr Marin Katunarić. — Englezi hapse arapske vođe u Palestini. — Prestao izlaziti radi materijalnih poteškoća najstariji engleski dnevnik »Morning Post«, koji je izlazio 165 godina. Pristajao je uz konzervatívce.
2. U Braziliji ratna pripravnost radi opasnosti komunističkog prevrata. — Japanci ušli u Šantung. — Španjolski nacionalisti zauzeli grad Cavadongu u Asturiji.
4. Japan optužuje Englesku, da je izazvala sukob Kine i Japana i da pomaže Kineze. — Svečana proslava križarskog dana u Zagrebu i po Hrvatskoj. — U Zlataru održan euharistijski kongres uz prisuće 5000 ljudi.
5. Nepoznata podmornica napala engleski razarač »Bazilisk« u blizini Valencije.
6. Roosevelt u govoru na radiju osuđuje japanski napad na Kinu. — Italija odbija englesko-francusku notu i pristaje da odlučno podupire generala Franca u Španjolskoj.
7. Saznalo se, da je ubojica engleskog komesara u Palestini Andrewsa jermenski komunist, koji je imao neposredne veze s Moskvom. — Potpisan sporazum Seljačke Demokratske Koalicije u Hrvatskoj i srpske Udružene Opozicije o proceduri u uređenju države.
8. Veliki broj smrtnih osuda i strijeljanja stranačkih funkcionera i seljaka u Georgijevsku Aleksandrovskom, Novosibirskoj i drugim krajevima Sovjetske Rusije. — Teško stanje radi gonjenja Arapa sa strane Engleza u Palestini. — Protest Iraka. — Poljska vlada uvodi energične mjere proti komunističkog utjecaja u školama.
9. Nacionalistički avioni bombardirali Valenciju. — Austrijski kancelar Schuschnigg govori protiv veza Austrije s komunizmom.
10. Vođu engleskih fašista Sir Oswalda Mosleya teško ranio jedan komunist kamenom u glavu, kad je htio govoriti u radio. — General Franco uvodi vjeronauk u srednje škole i na maturi u nacionalnoj Španjolskoj. — Na kantonalnim izborima u Francuskoj oslabili socijalisti, a ojačan položaj umjerene radikalske (desnice i centruma.
11. Velika osvajanja nacionalista u Španjolskoj.
12. Izašao prvi broj časopisa »Seljačka Omladina«, koji izdaje centrala Katoličke Akcije u Zagrebu. — Dok je narod u Zaragozi u Španjolskoj slavio Gospu, komunistički avioni su bombardirali grad, ali su nacionalisti oborili 24 od njih.
13. Američki predsjednik Roosevelt radi posebnog stanja u svijetu pozvao Kongres na izvanredno zasjedanje za 15. studenoga.
14. Japanci zauzeli glavni grad pokrajine Suijan u Mongoliji.
15. Radi neprekidnih atentata i nemira proglašeno u Jerusalemu opsadno stanje.
16. Jerusalemski veliki muftija, koji se bio sklonuo u Omarovu džamiju, pobjegao u Siriju.

Kazalište

August Šenoa: »LJUBICA«, komedija u 3 čina. — To je jedino kazališno djelo ovoga velikog našeg pjesnika i pisca, a nastalo je u Pragu 1865. godine. Sasvim lagana i vesela komedija, u kojoj Šenoa opisuje zagrebački život svojega doba onako majstorski, kako to samo on znade. I danas se taj komad veoma ugodno gleda.

Gostovanja Christy Solaria. Ch. Solari je naš stari i dobro poznati gost. Ove godine unatoč tome da je taj veliki tenor obvezan za mnoga gostovanja na različitim svjetskim operama, pa i na milanskoj Scali, ipak je dospio da u Zagrebu nastupi u većem broju opera. Neke njegove uloge su nam već prije poznate, na pr. kao Rodolfo u »La Bohème«, Des Grieux u »Manonu«, grof. Almaviva u »Seviljskom brijaču«, Vojvoda od Mantove u »Rigolettu«, Nemorino u »Ljubavnom napitku« i Edgar u »Luciji Lammermoorskoj«, a kao Wilhelma Meistera u »Mignonu« čuli smo ga prvi put tek prigodom prošloga gostovanja.

Ova odlična opera velikog francuskoga kompozitora Ambroisa Thomasa, koja je povodom Solarijeva gostovanja obnovljena, oduševila je publiku. Izvrsni interpretatori glavnih uloga gđica Nada Tončić i Ch. Solari bili su posebno nagrađeni pljeskom i cvijećem.

I. H-g.

RENATA MÜLLER, koja vas je toliko puta oduševila svojom igrom u filmu, umrla je pred nekoliko dana u jednom berlinskom sanatoriju

Slika desno:
JERUSALEMSKI VELIKI MUFTIJA zadaje velike brige Englezima u Palestini. On je prigodom krvavih nemira, koji su posljednjih dana izbili između Arapa i Engleza, uspio pobjeći iz Palestine

ČAROBNO VJENČANJE

NAPISAO GABRIEL DE LAUTREC — PREVEO K. MOSKATELO — ILUSTRIRAO R. DE LA NÉZIÈRE

(Nastavak)

KRALJEVIĆEV SAN O VILI DRAGORI

Orao iščezne, a Kraljević osta sam stišćući u svojoj ruci i nehotice crno pero orlovo. On nije polagao mnogo važnosti na dar, koji je primio. Orao je lijepo govorio, a takvi govornici nikad ne ulijevaju pouzdanje.

Promišljajući ozbiljnije uvidje, da se nalazi zaista u čudesnom kraju. Bit će da i ovaj orao ima neku tajnu moć. Najbolje će biti ako počeka, da to iskusi. Skrije stoga pomnjivo pero do slike Kraljevne. Bilo kako bilo njegova odvažnost ojača. Oduvijek su ljudi nekim predmetima pripisivali osobitu važnost. To se nekada zvalo amajlija. Misao nije loša, pa iako je samo misao. Uvjerite jednoga vojnika, da nosi na sebi neki takav predmet, kao medalju, listić papira s čudnim znakovima, on će biti nepobjediv. Ako je on o tom uvjeren, činit će čudesa hrabrosti. Amajlija će mu dati hrabrost a hrabrost je više od polovine uspjeha.

KRALJEVIĆ MEĐU STRAŠILIMA GLEDA ORLOVO PERO

Nema li uostalom tu i drugih tajnovitih dvoraca i ne će li se prevariti, ako krene makar prema kojemu god? Nije vidio oko sebe ni na najmanju udaljenost. Što se putnik više udaljivao, put je bio sve zamršeniji. Visoke grane spletene izgradile su neprobojan svod tamnog lišća. Dugo se već kroza nj nije probila sunčana zraka. Pod stablima je bilo vlažno i blatno. Ogromni divovi gulili su iz korijena debla. Činilo se, da smrtni sok iz zemlje izvire pred pojavom tih ljudeskara. Neki su bili žute i crne boje, a drugi pokriveni crvenom kožom izgledali su još strašniji. Kraljević, uza svu svoju odvažnost, nije mogao a da ne dršće.

Kraj je postajao sve raznolikiji. Čudna je bila ta šuma u svim raznim izgledima pred očima Kraljevića. Sve je podsjećalo, da to nije prirodno i da se čovjek nalazi u kraju, gdje je sve sasvim drukčije nego li u običnom svijetu. Priroda je morala biti u moći kakve svemoćne sile. Trave i stabljike, sigurno vrlo otrovne, zarasle su u put kao zmije. Debla su stabala poprimala neobične i strahovite oblike Kao da su divovi, koji pružaju svoje ruke u znak prijetnje. Odebljanja na njima prikazivala su usta grdne žabe, a ogromno korijenje pružajući se vlaknato u raznim smjerovima naličilo je na krakove ogromnih hobotnica, koje ribari s užasom susreću.

Sve oko Kraljevića poprimalo je oblik kao u sanjama. I u času, kad su se u tami ta čudovišta kretala, i sam je zrak postajao zagušljiv. Putnik iscrpljen od tegoba putovanja jedva je disao. Pod jednim velikim stablom ukaže se njegovim očima malen prostor pokriven mekanom travicom kao oaza u tom tužnom kraju. Uza svu žurbu, da što prije izađe iz tog smrtnog mjesta, umor je njegov bio vrlo velik; nije mogao odoljeti želji da tu bar na čas sjedne i odmori se. Toliko je bio iscrpljen te izakako se uzaludno borio proti umoru, zaspe dubokim snom.

U njegovoj mašti nisu se prestale nizati i dalje slike kao i prije. Ogromni krilati kukci leteći prikazivali su mu opasnosti, koje su ga okruživale... Zatim usni krasan san. Ukaza mu se žena lica veličanstvena i stroga. Bila je obučena u zelenu haljinu, na glavi joj kruna:

»Ne boj se, smrtniče, ja sam vila Dragora, najmoćnija i najtajnovitija među vilama. Sve, pa i najdrskije, priznaju moju moć. Ali ne služim se svojom moći nego za pravedne stvari, jer sam dosta silna, da budem dobra. Nisam mogla nadvladati čaranje, kojim je vještica Karonja

---

Slika na omotu:

Djevojčice iz Nazareta nose vodu

Foto Dr Josip Andrić

zarobila Kraljevnu. Trebalo je, da ona zaspi i da te čeka, jer je ona za tebe bila određena oduvijek. Došla sam, da ti pomognem, te nadvladaš i zadnje poteškoće. Zla je vještica s bijesom gledala, kako ulaziš u začarani kraj. Znade ona dobro, da se usud mora vršiti, ali ona će zadržati, kolikogod više bude mogla, njegovo ispunjenje. Kad se probudiš, vidjet ćeš na desnoj strani kod sebe busen trave izrazito zelene. Uberi ga. To je trava Dragora. Ona ima moć, da učini nevidljivim onoga, koji je nosi... Samo izusti riječi: ‚U ime Dragore, molim Nevidljive, da me učine sličnim njima'. — Kada opasnost mine, reci: ‚U ime Dragore, zahvaljujem Nevidljivima, što su me učinili sličnim njima.' — Još ti zadnji savjet dajem: Čuvaj se crne boje! Zbogom!«

CRVENKAPICA

Na putu je pred njim stajala ženska osoba. Isprva je mislio, da je vila, ali naskoro uvidje svoju zabunu. Bila je to djevojčica, bijedno obučena s košaricom, a na glavi je imala lijepu crvenu kapicu. Gledala je znatiželjno mladića i pritom lupala nestrpljivo nogom o tle.

»Tako vas je teško probuditi,« reče ona. »Jeste li već dugo tu? Jeste li vidjeli Vuka? Dugo ga već tražim, da se s njime igram.«

Kraljević nije znao, da u šumi ima vukova. Na sreću nije vidio ni vuka Crvenkapice. Upita je, neka mu pokaže put, kojim će izaći iz ovog divljeg i mračnoga kraja.

»Ima,« reče ona, »sasvim blizu, put ugodan i zasijan ljubicama. Možda ste gladni i žedni. Ako hoćete, povest ću vas svojoj baki. Morala sam joj odnijeti malenu šaljicu kave i kolač, koji je moja majka za nju načinila. Ali pustila sam da kava padne u potok. Kako nisam smjela ponijeti sam kolač, pojela sam ga. Vi idite prvi i recite to mojoj baki, da ne bi vikala na me.«

„JESTE LI VIDJELI VUKA?" PITA CRVENKAPICA

Kraljević ustane smijući se i počne pratiti djevojčicu. Najednom sjeti se svoga sna. Oči mu poletješe prema mjestu, gdje je čas prije bio. Na mjestu, gdje je počivao, na desnoj strani, bio je busen sasvim zelene trave. Prigne se i brzo je ubere i stavi svoju torbicu. Djevojčica slegne ramenima.

»To je zla trava,« reče ona.

Zatim ona ga primi za ruku i povede pored stabala. Uskoro nađoše put, o kojem je ona govorila. Bio je zasijan ljubicama, ivančicama i jasminom. To je bilo sretno iznenađenje poslije tužnog mjesta, gdje je dosada bio. Krupno i žarko sunce spustilo se i ticalo skoro horizont.

(Nastavit će se.)

† JORDAN JOVKOV

U 53-oj godini, dakle u najzrelijoj dobi svoga života, umro je 16. o. mj. jedan od najvećih bugarskih pisaca Jordan Jovkov. Doznaje se da su ga Bugari pokopali uz najveće počasti. Nije ni čudo. Izvanredno jak književni talenat, čestit čovjek, a k tomu gotovo zaljubljen u svoj bugarski seljački narod dao je s ljubavlju mnoge lijepe pjesme, još ljepše novele i nekoliko krasnih ovećih djela. Uz idealizam i ljubav prema čovjeku, osobito prema siromašnom i zapuštenom bugarskom selu, nalazi se u njegovim djelima mnogo krasnih misli i pouka vrijednih za život. Način pak, kojim te misli iznosi, neobično je privlačiv.

JORDAN JOVKOV,
pisac romana „Žetelac", koji je izdala „Knjižnica Dobrih Romana" u Zagrebu

Jedno od najboljih njegovih djela »Žetelac«* izdala je i naša »Knjižnica Dobrih Romana«. O tom se romanu i kod nas mnogo pisalo, ali samo najpohvalnije, jer to i ona i njezin pisac zaslužuju. Tipovi su u tom romanu upravo tolstojevski izraženi. Pisac istinski shvaća osobe i predmete i vjerno ih crta i riše. Ima bogatu zalihu dojmova i opažanja, a ipak ljudska i umjetnička jednostavnost odlikuje sva, a osobito ovo njegovo djelo. U jeku seljačkog pokreta ono je nenadoknadivo.

B. K.

*Jordan Jovkov »Žetelac«, izdanje Knjižnice Dobrih Romana, Zagreb 1933. Cijena 30 Din. Za pretplatnike »Obitelji« 20 Din.

ZLATNI OTOK

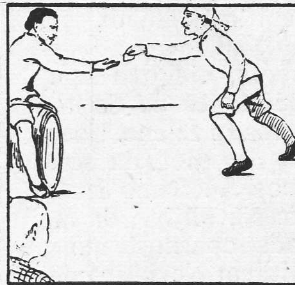
27. NAPISAO R. L. STEVENSON — ILUSTRIRAO STJEPAN PETREŠEVIĆ

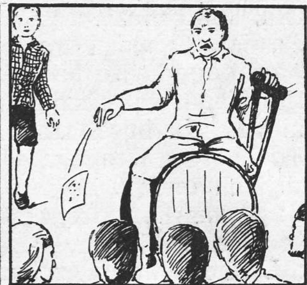
Mornari su bili bijesni na Silvera, što je zaštitio Jima. Rekoše mu, da po pravilniku ne može on to raditi bez mornarskog vijeća. Silver je pak mislio, da će preko Jima spasiti glavu.

Mornari se povukoše na vijećanje. Jim pogleda kroz okno. Jedan mornar je nožem iz Biblije izrezivao jedan papir. Napisaše nešto, a na drugoj strani načiniše Crnu Mrlju.

Dođoše Silveru. Jedan je strašljivo predao Crnu Mrlju Johnu po mornarskim pravilima. John stade misliti, što je to na njoj. George ga stade optuživati za sve zlo, što ih je stiglo.

John Silver odgovarajući baci svu krivnju na Georgea, Handsa i Andersona. Baci im Flintovu kartu s oznakom mjesta za blago. Oni je veselo primiše. Morgan reče, da John ima pravo.

M A L O Š A L E

NAKON PRAZNIKA. A: »No, kako si se proveo na selu?«

B: »Znaš, kako da ti kažem?« Na selu sve je vrlo lijepo, osim — samoga sela!«

ADVOKATOV SIN. »Tata, htio bih te nešto pitati.«

»No, šta je?«

»Kako brzo nastupa zastara kazne, ako netko razbije vazu u salonu?«

KAMELEON. »Ja imam knjigovođu, koji je posijedio u mojoj službi.«

»Taman, to nije ništa Ali ja imam jednu tipkačicu, koja je u mojoj službi bila već crnka, smeđa, plavka i opet crnka.«

OPREZNOST. »Jure, evo ti dva dinara. Za jedan kupi jabuka, a za drugi šećera.«

»Hoću, majčice, ama reci mi, za koji ću dinar kupiti jabuka, a za koji šećera?«

PROKUŠANO SREDSTVO. »Ne razumijem te, kako možeš hodati u tako uskim cipelama?«

»To ja činim za to, da zaboravim druge brige.«

NA KOLODVORU. Putnik: »Molim povratnu kartu!«

Blagajnik: »Kuda?«

Putnik: »Pa... ovamo!«

MUDRIJAŠ. Ivica je napokon donio kući dobru svjedodžbu. Ujak mu pokloni 10 dinara i reče:

»Čuj me, Ivice. Ti moraš još marljivije učiti, ali i ujedno misliti na to, da ono što naučiš nitko tebi ne može oduzeti.«

Ivica se malo zamisli te odgovori:

»Da, to je tako, ali i ono, što ja nijesam naučio, ne može mi također nitko oduzeti.« I. S.

DOBRIJAN PRODAJE SREĆKE

Sjetio se mudro
naš Dobrijan sada
da prodaje srećke
usred bijela grada.

Kupci kao jedan
svi vole dobitak:
ta svakome jamči
za glavni zgoditak!

Nosi jedan, nosi drugi
srećke Dobrijana;
prodo čika sve do jedne
prije pola dana.

Ali bez zgoditka
svi kupci ostaše,
te dođoše čiki,
da mu kaput praše!

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štompe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin. Deželićeva ul. 2.

JERONIMSKE KNJIGE

ZA GODINU 1938

3 KNJIGE 10 DINARA

5 KNJIGA 20 DINARA

9 KNJIGA 40 DINARA

HRVATSKO KNJIŽEVNO DRUŠTVO SV. JERONIMA

ZAGREB · TRG KRALJA TOMISLAVA 21

TKO NIJE JERONIMSKI ČLAN, PLAĆA DVOSTRUKO
ČLANARINA JEDAMPUT ZA UVIJEK SAMO 10 DINARA

LIT. Z. T. NARODNIH NOVINA, ZAGREB